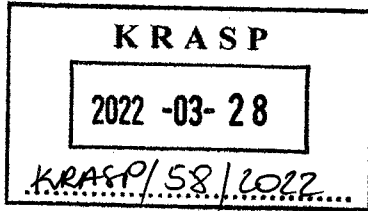

ZASTĘPCA SZEFA
KANCELARII SEJMU

Warszawa, dnia 23 marca 2022 r.

SPS-WP.020.81.5.2022

Przewodniczący
Konferencji Rektorów
Akademickich Szkół Polskich
Pan prof. dr hab. inż. Arkadiusz Mężyk

Szanowny Panie Przewodniczący

Z upoważnienia Marszałek Sejmu, uprzejmie przekazuję – na podstawie art. 329 ust. 1 pkt 2 w związku z ust. 2 pkt 3 ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz.U.2021.478 t.j. ze zm.) - poselski projekt ustawy o zmianie ustawy o Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia oraz niektórych innych ustaw (przedstawiciel wnioskodawców: poseł Piotr Babinetz), z prośbą o przedstawienie opinii.

Z poważaniem

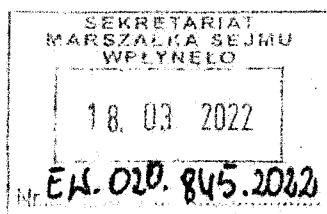
Dariusz Salamończyk

**Klub Parlamentarny
Prawo i Sprawiedliwość**

Warszawa, 18 marca 2022 r.

**Grupa Posłów na Sejm RP
Klubu Parlamentarnego
Prawo i Sprawiedliwość**

**Szanowna Pani
Elżbieta Witek
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Na podstawie art. 118 ust. 1 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej (Dz. U. z 1997 r., Nr 78, poz. 483) oraz art. 32 ust. 2 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej (M.P. z 2021 r. poz. 483 t.j.) niżej podpisani posłowie składają projekt ustawy:

**- o zmianie ustawy o Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia
oraz niektórych innych ustaw**

Na podstawie art. 34 ust. 1 Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej do reprezentowania wnioskodawców w pracach nad projektem ustawy upoważniamy Pana Posła Piotra Babinetza.

USTAWA

z dnia r.

o zmianie ustawy o Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia oraz niektórych innych ustaw¹⁾

Art. 1. W ustawie z dnia 25 marca 2011 r. o Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia (Dz. U. z 2019 r. poz. 640) wprowadza się następujące zmiany:

1) w tytule ustawy ogólne określenie przedmiotu ustawy otrzymuje brzmienie:

„o Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego”;

2) w art. 1 i art. 2 w ust. 1 wyrazy „Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia” zastępuje się wyrazami „Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego”;

3) art. 3 otrzymuje brzmienie:

„Art. 3. 1. Celem działalności Centrum jest inicjowanie, wspieranie i podejmowanie działań na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach polsko-ukraińskich, polsko-białoruskich i polsko-rosyjskich.

2. Do zadań Centrum należy:

- 1) prowadzenie badań naukowych;
- 2) prowadzenie działalności wydawniczej;
- 3) upowszechnianie w Polsce i poza jej granicami wiedzy o sytuacji politycznej, historii, kulturze i dziedzictwie narodów Europy Środkowej i Wschodniej;
- 4) prowadzenie i wspieranie działalności edukacyjnej;
- 5) zwalczanie stereotypów;
- 6) przeciwdziałanie dezinformacji;
- 7) organizowanie konferencji, seminariów, wykładów oraz debat publicznych;
- 8) dofinansowywanie przedsięwzięć podejmowanych na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach polsko-ukraińskich, polsko-białoruskich i polsko-rosyjskich;

¹⁾ Niniejszą ustawą zmienia się ustawy: ustawę z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych, ustawę z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, ustawę z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów, ustawę z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym oraz ustawę budżetową na rok 2021.

- 9) prowadzenie programów stypendialnych;
- 10) utrzymywanie kontaktów z ośrodkami akademickimi, eksperckimi, naukowymi, kulturalnymi i politycznymi.”;
- 4) w art. 6 uchyla się pkt 2;
- 5) w art. 8 w ust. 2 w pkt 4 wyrazy „języka rosyjskiego” zastępuje się wyrazami „co najmniej języka angielskiego oraz ukraińskiego lub rosyjskiego”;
- 6) uchyla się art. 12-14;
- 7) w art. 19 ust. 6 otrzymuje brzmienie:
- „6. W posiedzeniach Rady Centrum mogą uczestniczyć, bez prawa głosu, Dyrektor Centrum, zastępcy Dyrektora Centrum oraz osoby zaproszone przez przewodniczącego Rady Centrum.”;
- 8) w art. 20 ust. 4 otrzymuje brzmienie:
- „4. Realizację zadania, o którym mowa w art. 3 ust. 2 pkt 1, finansuje się także ze środków finansowych przyznawanych Centrum na podstawie przepisów odrębnych, w tym przepisów ustawy z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. z 2022 r. poz. 574 i 283) oraz ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki (Dz. U. z 2019 r. poz. 1384).”;
- 9) art. 22 ust. 6 otrzymuje brzmienie:
- „6. Fundusz stypendialny tworzy się ze środków z dotacji podmiotowej, o której mowa w art. 20 ust. 2 pkt 1, w kwocie nie wyższej niż 5% dotacji podmiotowej określonej w ustawie budżetowej na dany rok. Fundusz stypendialny może zostać powiększony o środki przekazane Centrum na podstawie odrębnych umów o finansowanie lub dofinansowanie stypendiów.”;
- 10) po art. 23 dodaje się art. 23a-23e w brzmieniu:
- „Art. 23a. Pracownikami Centrum są pracownicy naukowcy posiadający co najmniej stopień naukowy doktora lub uznany dorobek naukowy w dziedzinie związanej z zakresem działalności Centrum oraz pracownicy niebędący pracownikami naukowymi.
- Art. 23b. 1. Do podstawowych obowiązków pracownika naukowego należy prowadzenie badań naukowych.
2. Pracownik naukowy jest obowiązany do uczestniczenia w pracach organizacyjnych związanych z prowadzonymi badaniami naukowymi oraz stałego podnoszenia kompetencji zawodowych.
- Art. 23c. Wykonywanie obowiązków pracownika naukowego stanowi:

- 1) działalność twórczą o indywidualnym charakterze, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1062);
- 2) działalność, o której mowa w art. 22 ust. 9b pkt 8 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.¹⁾).

Art. 23d. Pracownikom naukowym Centrum przysługuje urlop wypoczynkowy w wymiarze 36 dni w danym roku kalendarzowym.

Art. 23e. 1. W sprawach dotyczących stosunku pracy w Centrum, nieuregulowanych w ustawie, stosuje się przepisy Kodeksu pracy i inne przepisy prawa pracy.

2. Spory o roszczenia dotyczące stosunku pracy Centrum rozpatrywane są przez sądy pracy.”;

11) uchyla się art. 24;

12) po art. 24 dodaje się art. 24a w brzmieniu:

„Art. 24a. 1. Dyrektor Centrum ustanawia programy stypendialne Centrum w zakresie zadań, których mowa w art. 3 ust. 2.

2. Dyrektor Centrum ogłasza w Biuletynie Informacji Publicznej na stronie podmiotowej Centrum regulamin programu stypendialnego Centrum, określający w szczególności:

- 1) rodzaj stypendium;
- 2) osoby uprawnione do ubiegania się o przyznanie stypendium;
- 3) maksymalną wysokość stypendium, o którą można się ubiegać;
- 4) tryb przeprowadzania naboru wniosków o przyznanie stypendium;
- 5) kryteria oceny wniosków o przyznanie stypendium.

3. Wysokość stypendium nie może być niższa niż jednokrotność i wyższa niż dwunastokrotność przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w roku poprzednim, ogłaszanego przez Prezesa Głównego Urzędu Statystycznego w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski” zgodnie z art. 5 ust. 7 ustawy z dnia 4 marca 1994 r. o zakładowym funduszu świadczeń socjalnych (Dz. U. z 1996 r. Nr 70, poz. 335, z późn. zm.²⁾).

4. Miesięczna wysokość stypendium wypłacanego w formie świadczenia okresowego nie może być wyższa niż trzykrotność wynagrodzenia, o którym mowa w ust. 2

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1163, 1243, 1551, 1574, 1834, 1981, 2071, 2105, 2133, 2232, 2269, 2270, 2328, 2376, 2427, 2430 i 2490 oraz z 2022 r. poz. 1, 24, 64, 138, 501, 558 i 583.

5. Do przyznawania stypendiów w ramach programów stypendialnych przepisów ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2021 r. poz. 735, 1491 i 2052) nie stosuje się.

6. Centrum finansuje stypendia w ramach programów stypendialnych ze środków z funduszu stypendialnego, o którym mowa w art. 22 ust. 1 pkt 3.

7. Centrum przekazuje środki finansowe w ramach programów stypendialnych na podstawie zawartej ze stypendystą umowy o przyznanie stypendium.”;

13) w art. 25 ust. 1 otrzymuje brzmienie:

„1. Z wnioskiem o dofinansowanie przedsięwzięcia na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach polsko-ukraińskich, polsko-białoruskich i polsko-rosyjskich, zwanego dalej „dofinansowaniem przedsięwzięcia”, może wystąpić każdy podmiot w sprawach objętych zakresem działania Centrum prowadzący niezarobkową działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Ukrainy, Republiki Białorusi, Federacji Rosyjskiej, państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) – strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym.”.

Art. 2. W ustawie z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170 oraz z 2021 r. poz. 401, 1558, 2192 i 2290) w art. 7 w ust. 2 w pkt 5b kropkę zastępuje się średnikiem i dodaje się pkt 5c w brzmieniu:

„5c) Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego, z wyjątkiem przedmiotów opodatkowania zajętych na działalność gospodarczą.”.

Art. 3. W ustawie z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.²⁾) w art. 21 w ust. 1 po pkt 39f dodaje się pkt 39g w brzmieniu:

„39g) stypendia otrzymywane w ramach programów stypendialnych Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego;”.

Art. 4. W ustawie z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 1633) w art. 4 w pkt 57 wyrazy „dyrektor Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia” zastępuje się wyrazami „dyrektor Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego”.

Art. 5. W ustawie z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1933) w art. 3 w ust. 1 w pkt 28 wyrazy „Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia” zastępuje się wyrazami „Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego”.

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2021 r. poz. 1163, 1243, 1551, 1574, 1834, 1981, 2071, 2105, 2133, 2232, 2269, 2270, 2328, 2376, 2427, 2430 i 2490 oraz z 2022 r. poz. 1, 24, 64, 138, 501, 558 i 583.

Art. 6. Zadania Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, o których mowa art. 3 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, niebędące zadaniami Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu nadanym niniejszą ustawą, podjęte i niezakończone do dnia wejścia w życie niniejszej ustawy, realizuje Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego nie dłużej niż 2 lata od dnia wejścia w życie niniejszej ustawy.

Art. 7. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy:

- 1) Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego wstępuje w prawa i obowiązki Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia oraz staje się odpowiednio stroną lub uczestnikiem:
 - a) umów i porozumień zawartych przez Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia z przedsiębiorcami oraz innymi podmiotami, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy,
 - b) postępowań administracyjnych, postępowań sądowych oraz postępowań egzekucyjnych, których stroną była Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia;
- 2) na Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego przechodzą prawa i obowiązki wynikające z decyzji, postanowień i innych aktów administracyjnych.

Art. 8. 1. Postępowania w sprawie przyznania stypendiów, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, wszczęte i niezakończone zawarciem umowy o przyznanie tego stypendium przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, ulegają zakończeniu z tym dniem.

2. Do umów o przyznanie stypendium, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

3. Wypłaty stypendiów, o których mowa w art. 24 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, przyznanych na podstawie umów, o których mowa w ust. 2, dokonuje się ze środków Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego.

Art. 9. 1. Postępowania w sprawie udzielenia dofinansowania przedsięwzięcia na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach polsko-rosyjskich, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, i niezakończone zawarciem umowy o dofinansowanie tego przedsięwzięcia przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, ulegają zakończeniu z tym dniem.

2. Do umów o dofinansowanie przedsięwzięcia na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach polsko-rosyjskich, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, zawartych przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

3. Wyплаты dofinansowania przedsięwzięcia na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach polsko-rosyjskich, o których mowa w art. 25 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, w brzmieniu dotychczasowym, na podstawie umów, o których mowa w ust. 2, dokonuje ze środków Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego.

Art. 10. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy pracownicy zatrudnieni w Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, stają się pracownikami Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego.

Art. 11. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy osoba powołana na stanowisko Dyrektora Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, o którym mowa w art. 8 ust. 1 ustawy zmienianej w art. 1, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zajmuje stanowisko Dyrektora Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego do końca okresu, na który została powołana.

Art. 12. Z dniem wejścia niniejszej ustawy osoby zatrudnione na stanowisku zastępcy Dyrektora Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, o których mowa w art. 9 ust. 2 ustawy zmienianej w art. 1, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, zajmują stanowiska zastępców Dyrektora Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego na okres, na który zostali zatrudnieni.

Art. 13. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy osoby powołane w skład Rady Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia, o której mowa w art. 15 ustawy zmienianej w art. 1, przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy, pełnią funkcje członków Rady Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego do końca okresu, na który zostali powołani.

Art. 14. Z dniem wejścia w życie niniejszej ustawy znosi się Międzynarodową Radę Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia.

Art. 15. Ustawa wchodzi w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia.

UZASADNIENIE

Radykalna zmiana uwarunkowań międzynarodowych wskutek wojny, którą Rosja rozpoczęła przeciwko Ukrainie, poprzedzonej okupacją od 2014 r. ukraińskich terytoriów: Krymu i części obwodów ługańskiego oraz donieckiego, wymusza radykalną zmianę sposobu myślenia o polsko-rosyjskim dialogu społecznym. Głowa państwa rosyjskiego odmówiła narodowi ukraińskiemu, z którym Polaków wiąże przyjaźń i kilka wieków wspólnej historii, prawa do samostanowienia i prowadzenia samodzielnej polityki zagranicznej i wewnętrznej. Wkroczenie na terytorium Ukrainy regularnych jednostek armii rosyjskiej i podejmowane działania wojenne oznaczają popełnienie przez przywódców Federacji Rosyjskiej zbrodni przeciwko pokojowi i zbrodni agresji. W trakcie trwającego od 24 lutego 2022 r. konfliktu armia rosyjska dokonała szeregu zbrodni wojennych.

Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia (CPRDiP), instytucja publiczna utworzona na podstawie ustawy z 25 marca 2011 r. o Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia (Dz. U. z 2019 r. poz. 640), zwanej dalej „ustawą”, m.in. w celu prowadzenia dialogu ze społeczeństwem rosyjskim oraz informowania opinii publicznej o Rosji, jednoznacznie i bezzwłocznie potępiło ten akt barbarzyństwa. Uznało, iż w obecnych okolicznościach niezbędnym warunkiem jakiegokolwiek dialogu z przedstawicielami narodu rosyjskiego jest wyraźne, a nie dorozumiane uznanie przez nich prawa innych narodów do suwerenności, integralności terytorialnej i demokracji oraz odcięcie się od wojny.

W świetle obecnej polityki państwa rosyjskiego i wciąż przychylnego stosunku do reżimu Władimira Putina znacznej części rosyjskiego społeczeństwa, dalsze funkcjonowanie CPRDiP w niezmienionym kształcie, wobec braku podobnej instytucji zajmującej się problematyką ukraińską czy białoruską, byłoby odbierane jako wyraźne uprzywilejowanie dialogu z Rosją przez państwo polskie. Należy przy tym zaznaczyć, iż nadzieje pokładane w oddolnym mobilizowaniu i organizowaniu polsko-rosyjskiego dialogu społecznego napotkają dziś ogromne przeszkody – reżim Władimira Putina czyni bowiem wszystko, aby utrudnić Rosjanom angażowanie się w poważną i uczciwą rozmowę, co do zasady leżącą w długofalowym interesie Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto, współpraca z analogiczną rosyjską instytucją, powołaną do dialogu, nie przyniosła żadnych wymiernych efektów wskutek decydującego wpływu na jej działalność środowisk nacjonalistycznych i sowietofilskich.

Proponujemy zatem, aby w trybie pilnym, bazując na wiedzy, doświadczeniu, kompetencjach i kontaktach zespołu CPRDiP przekształcić tę instytucję w ośrodek o szerszym mandacie, zorientowany nie tylko na wsparcie rosyjskiego społeczeństwa obywatelskiego, ale przede wszystkim na wsparcie walczącego o „wolność, całość i niepodległość” narodu ukraińskiego oraz o demokrację – narodu białoruskiego.

Proponuje się przekształcenie CPRDiP w Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego, którego misja skierowana byłaby do Polaków i do narodu ukraińskiego, białoruskiego oraz tej części społeczeństwa rosyjskiego, która potępiła zbrodnie Władimira Putina. Podejmowałoby ono działania o zbliżonym charakterze, jak te realizowane przez CPRDiP wobec Rosji i Rosjan, jak m.in. prowadzenie badań naukowych, utrzymywanie kontaktów z ośrodkami akademickimi i naukowo-eksperymentalnymi, organizacja konferencji i debat publicznych, działalność wydawnicza, wsparcie finansowe dla innych podmiotów, prowadzenie działalności edukacyjnej i stypendialnej, informowanie opinii publicznej. Zadania te byłyby uzupełnione o upowszechnianie w Polsce i poza jej granicami wiedzy o stosunkach, sytuacji politycznej,

historii, kulturze i dziedzictwie narodów Europy Środkowej i Wschodniej; o wspieranie działalności edukacyjnej; przeciwdziałanie dezinformacji.

Z politycznego punktu widzenia przekształcenie CPRDiP w drodze nowelizacji ustawy w Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego byłoby wymiernym wyrazem solidarności i wsparcia dla narodu ukraińskiego i władz Ukrainy, a także narodu białoruskiego. Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego będzie bowiem instytucją dysponującą szerokim wachlarzem narzędzi, umożliwiających szybkie wspieranie Ukrainy i jej społeczeństwa w walce o wolność, całość i niepodległość.

Będzie to także wyraźny sygnał polityczny wysłany do Rosji i Rosjan – o ważnym wymiarze symbolicznym, podkreślającym tym samym zasadniczą zmianę okoliczności oraz zaznaczającym rzeczywistą hierarchię polskich priorytetów w polityce wschodniej. W tej hierarchii na pierwszym miejscu, zgodnie z narodową tradycją, powinno się znaleźć wsparcie dla Ukrainy i społeczeństwa ukraińskiego oraz walka z rosyjskim imperializmem.

Od czasu agresji Rosji na Ukrainę w 2014 r. większość projektów CPRDiP organizowało w formacie wielostronnym z udziałem Rosjan, Ukraińców, Białorusinów i Polaków, wychodząc z założenia, że nie można prowadzić dwustronnych rozmów z Rosją bez uwzględnienia perspektyw pozostałych wspólnych sąsiadów. CPRDiP od lat konsekwentnie budowało przekaz podkreślający wagę norm i wartości w stosunkach międzynarodowych, realizując liczne projekty przede wszystkim w celu promowania postaw zgodnych z polską racją stanu.

Zarazem dzięki takiej postawie CPRDiP dysponuje bardzo dobrze rozwiniętymi kontaktami na Ukrainie, rozszerzonymi i zintensyfikowanymi w ciągu ostatnich dwóch lat, po uruchomieniu odsłony pisma „Nowa Polska” w języku ukraińskim. CPRDiP wielokrotnie organizowało przedsięwzięcia na Ukrainie, w tym we współpracy z Akademią Dyplomatyczną ukraińskiego MSZ i Ambasadą Rzeczypospolitej Polskiej w Kijowie, regularnie zapraszało ukraińskich i białoruskich naukowców do projektów badawczych, nawiązało również bardzo produktywną współpracę z archiwum Służby Bezpieczeństwa Ukrainy.

Możliwość skorzystania z już istniejących przepisów prawa i systemu instytucjonalnego oraz doświadczonego i zaangażowanego zespołu CPRDiP, w skład którego już teraz wchodzi osoby z Ukrainy i Białorusi, pozwoli błyskawicznie uruchomić w Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego projekty skierowane do wspomnianych narodów. Ponadto, Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego będzie znakomitym narzędziem komunikowania się z międzynarodową opinią publiczną, dzięki bardzo dobrze rozwiniętej sieci kontaktów pracowników i współpracowników Centrum.

Wypada wreszcie podkreślić, iż nowa nazwa „Centrum Dialogu” nawiązuje do skrótu używanego na określenie „Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia”. Proponowany patron – Juliusz Mieroszewski (1906-1976) – jest powszechnie uznawany za jednego z najwybitniejszych polskich pisarzy politycznych XX w. Mieroszewski, jako przekonany racjonalista wierzył, że w długim okresie to idee kształtują świat, są determinantem rozwoju historii, nie zaś baza materialna. „Słowo jest głównym instrumentem działania politycznego, ponieważ w ostatecznym rozrachunku zwyciężyć nie oznacza podbić, lecz zjednać. Zaś zjednać oznacza przekonać. Do prawdziwej współpracy można tylko kogoś zjednać, lecz nie przymusić” – pisał. Wychodząc z tych założeń, Mieroszewski był ogromnym zwolennikiem dialogu Polaków zarówno z Rosjanami, jak i z Ukraińcami i Białorusinami i jako współtwórca tego intelektualnego dialogu został zapamiętany przez polską inteligencję, zainteresowaną lepszym zrozumieniem i intensyfikacją współpracy z sąsiadami.

Skutki finansowe regulacji

W roku budżetowym 2022 r. Centrum będzie działać w oparciu o obecną dotację podmiotową, a zatem skutki finansowe regulacji będą neutralne dla budżetu państwa oraz budżetów jednostek samorządu terytorialnego w roku bieżącym.

Szczegółowe omówienie propozycji zmian zawartych w projekcie ustawy:

1. Art. 1 pkt 1 (nowe brzmienie ogólnego określenia przedmiotu ustawy w tytule tej ustawy).

Projektowa zmiana zakłada nadanie nowego brzmienia ogólnemu określeniu przedmiotu ustawy – „o Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego”. Przekształcenie na podstawie projektu CPRDiP w Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego wpływa na przedmiot jej regulacji, co powinno znaleźć odzwierciedlenie w tytule ustawy.

2. Art. 1 pkt 2 (zmiana w art. 1 i 2 ustawy)

Projektowana zmiana polega na zastąpieniu wyrazów „Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia” wyrazami „Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego”. Jest ona konsekwencją przekształcenia CPRDiP w Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego.

3. Art. 1 pkt 2 (nowe brzmienie art. 3 ustawy)

Projektowane brzmienie art. 3 ust. 1 przewiduje, że celem działalności Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego jest inicjowanie, wspieranie i podejmowanie działań na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach polsko-ukraińskich, polsko-białoruskich i polsko-rosyjskich. W stosunku do obecnego stanu prawnego cel działalności zostaje rozszerzony na działania w obszarze stosunków polsko-białoruskich i polsko-ukraińskich.

Projektowane brzmienie art. 3 ust. 2 określa następujący katalog zadań Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego:

- 1) prowadzenie badań naukowych;
- 2) prowadzenie działalności wydawnicza;
- 3) upowszechnianie w Polsce i poza jej granicami wiedzy o sytuacji politycznej, historii, kulturze i dziedzictwie narodów Europy Środkowej i Wschodniej;
- 4) prowadzenie i wspieranie działalności edukacyjnej;
- 5) zwalczanie stereotypów oraz przeciwdziałanie dezinformacji;
- 6) organizowanie konferencji, seminariów, wykładów oraz debat publicznych;
- 7) dofinansowywanie przedsięwzięć podejmowanych na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach polsko-ukraińskich, polsko-białoruskich i polsko-rosyjskich;
- 8) prowadzenie programów stypendialnych;
- 9) utrzymywanie kontaktów z ośrodkami akademickimi, eksperckimi, naukowymi, kulturalnymi i politycznymi.

W stosunku do obecnego stanu prawnego zakres zadań zostaje poszerzony o zadania w obszarze stosunków polsko-białoruskich i polsko-ukraińskich, a do nowych zadań zalicza się zwalczanie stereotypów oraz przeciwdziałanie dezinformacji. W stosunku do obecnego stanu prawnego zakres zadań nie obejmuje współpracy z instytucją utworzoną przez władze Federacji Rosyjskiej, której celem jest podejmowanie działań na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach rosyjsko-polskich.

4. Art. 1 pkt 4 (uchylenie pkt 2 w art. 6 ustawy)

Proponowana zmiana polega na uchyleniu pkt 2 w art. 6 ustawy określającego jeden z trzech organów CPRDiP – Międzynarodową Radę CPRDiP. W wyniku nowelizacji Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego będzie osobą prawną posiadającą dwa organy: Dyrektora i Radę.

5. Art. 1 pkt 5 (zmiana w art. 8 w ust. 2 w pkt 4 ustawy)

Proponowana zmiana zakłada, że kandydatem na Dyrektora Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego będzie mogła być osoba spełniająca, w zakresie znajomości języka obcego, wymóg znajomości co najmniej języka angielskiego oraz rosyjskiego lub ukraińskiego. W obecnym stanie prawnym kandydat na Dyrektora CPRDiP jest obowiązany w tym zakresie posiadać znajomość języka rosyjskiego, utrzymanie czego w świetle rozszerzenia celów i zadań na obszar stosunków polsko-białoruskich i polsko-ukraińskich nie jest uzasadnione.

6. Art. 1 pkt 6 (uchylenie art. 12-14 ustawy)

Proponowana zmiana polega na uchyleniu art. 12 i 13 ustawy, określających zakres zadań, skład osobowy oraz tryb powoływania i odwoływania członków Międzynarodowej Rady CPRDiP, jak również upoważnienia do wydania w tym zakresie przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego rozporządzenia wykonawczego do ustawy (art. 14). Przepis ten jest konsekwencją zmiany wprowadzonej w art. 6 ustawy.

7. Art. 1 pkt 7 (nowe brzmienie ust. 6 w art. 19 ustawy)

Proponowana zmiana polega na nadaniu nowego brzmienia ust. 6 w art. 19 ustawy. W stosunku do obecnego stanu prawnego zmianie ulega katalog osób, które będą mogły uczestniczyć, bez prawa głosu, w posiedzeniu Rady Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego. Ze względu na zakładane zniesienie Międzynarodowej Rady CPRDiP, z tego katalogu zostaje usunięty przewodniczący tej rady.

8. Art. 1 pkt 9 (nowe brzmienie ust. 6 w art. 22 ustawy)

Proponowana zmiana zakłada, że fundusz stypendialny będzie tworzony ze środków z dotacji podmiotowej z budżetu państwa w kwocie do 5% tej dotacji określonej w ustawie budżetowej na dany rok. W stosunku do obecnego stanu prawnego, wysokość odpisu na fundusz stypendialny ulega zwiększeniu z 3 do 5% dotacji podmiotowej, co jest uzasadnione nowymi lub rozszerzonymi o stosunki polsko-białoruskie i polsko-ukraińskie ustawowymi zadaniami Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego w porównaniu do ustawowych zadań CPRDiP.

Nie ulega zaś zmianie w stosunku do obecnego stanu prawnego fakt, że tak tworzony fundusz stypendialny może zostać powiększony o środki przekazane Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego na podstawie odrębnych umów o finansowanie lub dofinansowanie stypendiów.

9. Art. 1 pkt 10 (dodanie w ustawie art. 23a-23e)

Proponowana zmiana, polega na dodaniu w ustawie o CPRDiP nowych art. 23a-23e, w celu zrównania statusu prawnego pracowników naukowych, zatrudnionych w Centrum Dialogu im.

Juliusza Mieroszewskiego, ze statusem prawnym pracowników naukowych zatrudnionych na uczelniach, w jednostkach naukowych Polskiej Akademii Nauk, w instytutach badawczych i w pionie badawczym Sieci Badawczej Łukasiewicz. Zakres zadań na stanowiskach pracy determinuje podział pracowników zatrudnionych w Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego na dwie grupy: pracowników naukowych i pracowników niebędących pracownikami naukowymi (art. 23a). Do podstawowych obowiązków pracownika naukowego należy prowadzenie badań naukowych (art. 23b ust. 1). Do jego obowiązków należy ponadto uczestniczenie w pracach organizacyjnych na rzecz Centrum oraz stałego podnoszenia kompetencji zawodowych (art. 23b ust. 2). Nie ma wątpliwości, że praca pracowników naukowych zatrudnionych w Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego ma charakter indywidualny i twórczy, a w konsekwencji całość działalności tych pracowników powinna zyskać ustawową kwalifikację jako działalność twórcza o indywidualnym charakterze, o której mowa w art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim (Dz. U. z 2021 r. poz. 1062), a pracownicy możliwość korzystania z 50% kosztów uzyskania przychodu na gruncie przepisów ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.) (art. 23c ustawy).

Uzasadnione jest także korzystanie przez pracowników naukowych zatrudnionych w Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego z urlopu wypoczynkowego w wymiarze 36 dni ciągu roku (art. 23d), czyli w wymiarze przysługującym na podstawie odrębnych przepisów pracownikom naukowym zatrudnionym na uczelniach, w jednostkach naukowych Polskiej Akademii Nauk, w instytutach badawczych i w pionie badawczym Sieci Badawczej Łukasiewicz.

10. Art. 1 pkt 11 (uchylenie art. 24 ustawy)

Proponowana zmiana polega na uchyleniu art. 24 ustawy, regulującego ustanawianie i finansowanie stypendiów CPRDiP za osiągnięcia i inicjatywy podejmowane na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach polsko-rosyjskich (art. 24 ust. 1) oraz upoważnienia dla ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego szczegółowych warunków i trybu przyznawania oraz pozbawiania tych stypendiów, a także ich rodzajów i wysokości (art. 24 ust. 2). W stosunku do obecnego stanu prawnego, Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego będzie przyznawać stypendia w ramach ustanawianych programów stypendialnych także w obszarze stosunków polsko-białoruskich i polsko-ukraińskich i w związku z tym uchylenie art. 24 ustawy jest uzasadnione.

11. Art. 1 pkt 12 (dodanie w ustawie art. 24a)

Proponowana zmiana zakłada dodanie w ustawie art. 24a, regulującego ustanawianie, przyznawanie i finansowanie stypendiów Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego. Zakres spraw objętych programami stypendialnymi będzie limitowany zakresem ustawowego celu działalności Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego (art. 24a ust. 1), a zatem wykraczający poza sferę stosunków polsko-rosyjskich na gruncie przepisów art. 24 ustawy w brzmieniu obecnie obowiązującym. Dyrektor Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego będzie uprawniony i obowiązany do ustanawiania programów stypendialnych (art. 24a ust. 1), a regulamin programu stypendialnego będzie podawany do publicznej wiadomości w Biuletynie Informacji Publicznej na podmiotowej stronie Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego (art. 24a ust. 2 zdanie wstępne). Stypendia będą finansowane ze środków funduszu stypendialnego Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego (art. 24a ust. 6), a podstawą do ich wypłaty będzie zawarta ze stypendystą umowa o przyznanie stypendium (art.

24a ust. 7). W celu wyeliminowania wątpliwości odnośnie charakteru prawnego postępowania w sprawie przyznawania stypendium i zagwarantowania sprawnej oceny wniosków o przyznanie stypendium, przewiduje się, że do przyznawania stypendium nie będą znajdowały zastosowania przepisy Kodeksu postępowania administracyjnego.

12. Art. 1 pkt 13 (nowe brzmienie ust. 1 w art. 25 ustawy)

Proponowana zmiana polega na nadaniu nowego brzmienia ust. 1 w art. 25 ustawy. W stosunku do obecnego stanu prawnego ma ona na celu rozszerzenie zakresu przedmiotowego dofinansowywanych przedsięwzięć na rzecz dialogu i porozumienia także na przedsięwzięcia podejmowane w obszarze stosunków polsko-białoruskich i polsko-ukraińskich. Nie ulega zmianie, że o takie dofinansowanie będzie mógł wystąpić każdy podmiot w sprawach objętych zakresem działania Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego prowadzący niezarobkową działalność na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej, Federacji Rosyjskiej, państwa członkowskiego Unii Europejskiej lub państwa członkowskiego Europejskiego Porozumienia o Wolnym Handlu (EFTA) - strony umowy o Europejskim Obszarze Gospodarczym. Projekt nowelizacji zakłada dodanie podmiotów prowadzących działalność na terytorium Ukrainy i Białorusi.

13. Art. 2 (zmiany w art. 7 w ust. 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych)

Proponowana zmiana polega na dodaniu w art. 7 w ust. 2 ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz. U. z 2019 r. poz. 1170, z późn. zm.) pkt 5c. Celem zmiany jest zwolnienie podmiotowe Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego od podatku od nieruchomości, z wyjątkiem przedmiotów opodatkowania zajętych na działalność gospodarczą.

14. Art. 3 (zmiany w art. 21 w ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych)

Proponowana zmiana polega na dodaniu w art. 21 w ust. 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2021 r. poz. 1128, z późn. zm.) pkt 39g. Celem zmiany jest zapewnienie, że stypendia otrzymywane w ramach programów stypendialnych Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego będą zwolnione z opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych.

15. Art. 4 (zmiana w art. 4 w pkt 57 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów)

Proponowana zmiana polega na zastąpieniu w art. 4 w pkt 57 ustawy z dnia 18 października 2006 r. o ujawnianiu informacji o dokumentach organów bezpieczeństwa państwa z lat 1944-1990 oraz treści tych dokumentów (Dz. U. z 2021 r. poz. 1633) wyrazów „dyrektor Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia” wyrazami „dyrektor Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego”. Zmiana ma charakter porządkowy i dostosowuje przepisy tej ustawy do nowego stanu prawnego, wynikającego z przekształcenia CPRDiP w Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego.

16. Art. 5 (zmiana w art. 3 w ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym)

Proponowana zmiana polega na zastąpieniu w art. 3 w ust. 1 ustawy z dnia 16 grudnia 2016 r. o zasadach zarządzania mieniem państwowym (Dz. U. z 2021 r. poz. 1933) wyrazów „Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia” wyrazami „Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego”. Zmiana ma charakter porządkowy i dostosowuje przepisy tej ustawy do nowego stanu prawnego, wynikającego z przekształcenia CPRDiP w Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego.

18. Art. 6-14 (przepisy przejściowe i dostosowujące)

Proponowane przepisy przejściowe i dostosowujące określają:

- 1) sposób realizacji i finansowania zadań CPRDiP wszczętych i niezakończonych do dnia wejścia w życie ustawy oraz maksymalny okres ich dalszego prowadzenia przez Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego po dniu wejścia w życie ustawy (art. 6);
- 2) sposób zakończenia postępowań w sprawie przyznania stypendium za osiągnięcia i inicjatywy podejmowane na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach polsko-rosyjskich, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie zawarciem umowy o przyznanie stypendium oraz realizacji umów o przyznanie tych stypendiów, zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy (art. 8);
- 3) sposób zakończenia postępowań w sprawie udzielenia dofinansowania przedsięwzięcia na rzecz dialogu i porozumienia w stosunkach polsko-rosyjskich, wszczętych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy zawarciem umowy o dofinansowanie przedsięwzięć, oraz realizacji umów o udzielenie dofinansowania tych przedsięwzięć, zawartych przed dniem wejścia w życie ustawy (art. 9);
- 4) sytuację prawną pracowników CPRDiP, zatrudnionych przed dniem wejścia w życie ustawy (art. 10);
- 5) sytuację prawną Dyrektora CPRDiP, powołanego przed dniem wejścia w życie ustawy (art. 11);
- 6) sytuację prawną zastępców Dyrektora CPRDiP, zatrudnionych przed dniem wejścia w życie ustawy (art. 12);
- 7) sytuację prawną członków Rady CPRDiP, powołanych przed dniem wejścia w życie ustawy (art. 13);
- 8) zniesienie Międzynarodowej Rady CPRDiP i wygaśnięcie mandatów jej członków, powołanych przed dniem wejścia w życie ustawy (art. 14).

19. Przepis o wejściu w życie (art. 15)

Przewiduje się, że ustawa wejdzie w życie po upływie 7 dni od dnia ogłoszenia. Wejście w życie ustawy w terminie krótszym niż 14 dni od dnia ogłoszenia jest uzasadnione potrzebą niezwłocznego podjęcia przez Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego działalności z uwzględnieniem nowego zakresu działania, określonego znowelizowanymi przepisami ustawy.

Projekt ustawy jest zgodny z prawem Unii Europejskiej